

Dönem : 22

Yasama Yılı : 2

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 617)

Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu Tasarısı ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/803)

Not : Tasarı, Başkanlıkça Adalet, Plan ve Bütçe ile Tarım, Orman ve Köyişleri komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

3.5.2004

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-52/2064

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 1.3.2004 tarihinde kararlaştırılan "Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

GENEL GEREKÇE

VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı ve yıllık programlarda "Kamudan bağımsız bir yapıda üreticilere üretimden pazarlamaya kadar olan safhalarda hizmet vermek üzere, kâr amacı gütmeyen organizasyonlar oluşturmaya yönelik bir Üretici Birlikleri Kanunu çıkarılacaktır. Örgütlü çiftçi kesiminin desteklenmesi ve bu yönde teşvik önlemlerinin uygulamaya geçirilmesi sağlanacaktır. Söz konusu örgütlerde denetimin özzerkleştirilmesi yönünde düzenlemeler yapılacaktır." hükmü yer almaktadır.

Ülkemizde tarımsal işletmelerin küçük ve dağınık olması, söz konusu işletmelerin girdi, finansman, teknoloji, bilgi ve pazarlara erişimlerinin yeterli olmaması, pazarlama kanallarında aracı kademelerin çok sayıda olması, üreticilerin iç ve dış piyasalara yönelik ürün taleplerini ve fiyatları yeterince takip edememeleri gibi nedenlerle, arzın bazı ürünlerde yüksek, bazı ürünlerde ise düşük seviyelerde gerçekleşmesi sonucunda arz ve talep dengesinin kurulamaması, fiyatlarda ve üretici gelirlerinde istikrarın sağlanamaması gibi olumsuz durumlarla karşılaşmaktadır.

Üreticilere kredi ve girdi temini ile muhtelif hizmetler götürmek ve üretilen ürünleri pazarlayabilmek amacıyla tarım kredi kooperatifleri, tarım satış kooperatifleri ve birlikleri, tarımsal amaçlı diğer kooperatifler, sulama birlikleri, hayvan yetiştirici birlikleri, makine kullanım birlikleri, zirai mücadele birlikleri, köye hizmet götürme birlikleri, süt birlikleri gibi değişik kanunlarla kurulmuş, değişik bakanlık ve kuruluşlar tarafından yönlendirilen örgütler hizmetlerin hedef kitleye ulaştırılmasında dağınıklığa, yetki karmaşasına ve kaynak israfına yol açmaktadır. Bunun yanında, var olan örgütlenme düzeyi istenen düzeyde gerçekleşmemiş olup, üretici örgütlenmesi üretimden pazarlamaya kadar her aşamada yetersiz kalmıştır.

Gelişmiş ülke modellerinin birçoğunda olduğu gibi örgütlenmenin ziraat odaları, kooperatifler ve üretici birlikleri şeklinde teşekkül etmesi gerekmektedir. Bu üç örgütün birbirine alternatif veya rakip olarak değil, aksine birbirini tamamlayıcı nitelikte olması gerekmektedir. Üretici birliklerinin,

daha çok dernek statüsüne yakın bir yapı içerisinde ürün, ürün grubu ve konu bazında, kamudan bağımsız, üreticilerin kendi inisiyatifinde kurulan ve faaliyetlerini yürüten, bağımsız denetim kuruluşlarınca denetimleri yapılan, yönetimlerinde profesyonel kadrolar istihdam edebilen bir organizasyon biçimi olarak ülke tarımı ve üreticiler için önemli işlevler üstleneceği beklenmektedir.

Tasarı, ülkemizde küçük ölçekli ve aile işletmesi şeklinde "faaliyet gösteren üreticilerin daha büyük ölçeklerde faaliyetlerini yürütmesi; üretimden pazarlamaya kadar olan safhalarda verim, gelir ve maliyetler açısından avantajlı bir konuma getirilmesi ile Devletin üretici kitleye yönelik politika ve uygulamaları daha kolay ve etkin olarak yerine getirmesinin sağlanması amacıyla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Maddenin birinci fıkrasında Kanunun amacı belirtilmiştir.

Ülkemizdeki tarımsal ürün pazarlarındaki düzensizliklerden dolayı, üretici kendi ürününü pazara taşıyamamakta ve ürününü işleyiciye veya pazara götüren aracıya satmaktadır. Bunun sonucunda, fiyatlar arz ve talep dengesi yerine aracılar tarafından belirlenmektedir. Gelişmiş ülkelerde de görüldüğü üzere, tarımsal ürün pazarları özel öneme sahiptir ve düzenlenmesinde üreticinin kendisi, ürün bazında örgütlenerek rol oynamıştır. Ülkemizdeki yasal düzenlemeler ise, ürün ve konu bazında örgütlenmede çeşitli sıkıntıları beraberinde getirmekte ve bu örgütlenmelerden istenen verim alınamamaktadır. Üretim planlamasının da bugüne kadar yapılmadığı ülkemizde, arz-talep dengesi korunamamış ve bu da fiyat istikrarsızlığına neden olmuştur. Kanun ile öngörülen örgütlenme modeli ile tarımsal pazarlara düzen getirilerek, üreticilerin ekonomik hakları korunmuş olacaktır. Bunun sonucunda sosyal dayanışma bilinci gelişecek ve üretici, bu konuda en az aracılar ve işleyiciler kadar söz sahibi olabilecektir. Ancak bu şekilde, ülkemiz dünya standartlarında üretim yaparak, dünya pazarlarında rekabet edebilme şansı elde edilebilecektir.

Maddenin ikinci fıkrası ile Kanunun kapsamı belirtilmiştir.

Madde 2. - Madde ile Kanunda geçen bazı ifadelerin tanımları yapılmıştır.

Madde 3. - Mevzuatımızda bazı ürünler için tarım satış kooperatifleri ve birlikleri adı altında çeşitli örgütler mevcuttur. Buna rağmen pek çok üründe, ürün bazında örgütlenme yoktur. Konu bazında ise Türkiye Ziraat Odaları Birliği kurulmuştur. Ancak, ürün bazlı ıslah çalışmaları veya bir üreticilik koluna yönelik yayım faaliyetleri gibi konularda, hizmete yönelik bir örgütlenme bulunmamaktadır. Günümüze kadar kurulmuş olan bazı ürün veya konu bazlı örgütlerin de kanuni dayanakları bulunmamakta veya yetersiz kalmakta, bu örgütler tabi oldukları kanunlarla, etkin çalışmamakta ve yararları sınırlı kalmaktadır.

Madde ile, ülkemizdeki üreticilere daha etkin hizmet götürülebilmesi ve üretim bilincinin daha sağlam bilimsel temellere oturtulması amacıyla, tarımsal üreticilerin ürün, ürün grubu ve konu bazında örgütlenebilmesi öngörülmüştür.

Madde 4. - Madde ile birliklerde asgari kurucu sayısı belirlenmemiş, kurucu sayısının, ürün, ürün grubu ve konu dikkate alınarak, üretim kapasitelerine göre Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği öngörülmüş, birliklerin kuruluş işlemlerine ilişkin prosedür düzenlenmiştir.

Madde 5. - Madde ile tarımsal üretici birliklerinin görevleri düzenlenmiştir.

Ayrıca, madde ile yönetim kurulunun yürütme ile ilgili yetkilerini profesyonel kadrolara devredebilmesine olanak tanınmış, bununla birlikte, yönetim kurulunun sorumluluğunun ortadan kalkmayacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 6. - Madde ile; üreticilerin kendileri ile ilgili birliklere üyelikleri, yönetim kurullarının inisiyatifine bırakılmayarak gerekli şartları taşıyan her üreticinin üyeliğe müracaatı kolaylaştırılmıştır. Mevcut örgütlenmelerden farklı olarak, her üye için aynı miktarda aidat belirlenmesi yerine, Bakanlığın çıkaracağı yönetmelik ile belirlenecek olan çeşitli kriterlere göre derecelendirilmiş aidat tarifesi öngörülmüştür.

Madde 7. - Madde ile üyelikten çıkmak isteyen üreticilerin en az bir yıl önceden yönetim kuruluna bilgi vermeleri zorunluluğu getirilmiştir. Böylece birliğin faaliyetlerinin aksamaması için üreticilerin üyelikleri sırasında taahhüt ettikleri yükümlülüklerini o yıl için yerine getirmeleri amaçlanmıştır.

Üyelikten çıkma, çıkarılma ve üyeliğin düşmesi ile ilgili sürecin birlik tüzüğü ile belirleneceği öngörülmektedir. Ancak, birliğin amacına yönelik olarak üyelik şartlarını yitiren üreticilerin üyeliği, bir karara gerek kalmadan kendiliğinden düşecektir. Burada amaçlanan, birliğin karar alma organında yer alan ve üyelik şartlarını yitiren üyelerin karar alma sürecinde yer almamasını sağlamaktır. Bununla birlikte, aidat yükümlülüklerini yerine getirmeyen üreticilerin üyelikten çıkarılması söz konusu olmayıp, bunların üyeliğinin kendiliğinden düşmesi hükme bağlanmıştır.

Madde 8. - Madde ile birliklerin organlarının genel kurul, yönetim kurulu ve denetleme kurulu olduğu öngörülmüştür.

Madde 9. - Madde ile, birlik gelirleri ile ilgili kaynaklar geniş tutulmuştur. Birliklerin elde ettikleri gelirlerin tamamını üyelerin lehine yapacağı faaliyetlerde kullanmaları, altyapılarını ve hizmetlerini güçlendirmek için üyelerine gelirlerinden pay dağıtmamaları öngörülmüştür. Ayrıca madde ile birliklerin üst örgütlerine gelirlerinden ayıracakları payların birlik tüzüğü ile belirleneceği belirtilmiştir.

Madde 10. - Madde ile birliklerin temel giderleri belirlenmiş ve birliklerin kurulma amaçlarına aykırı olmayacak ve üyelerinin hak ve menfaatlerini en iyi şekilde koruyacak biçimde gider yapabilmesine imkân tanınmıştır.

Madde 11. - Madde ile birliklerin bölge ve merkez birlikleri olarak üst örgütler kurabileceği öngörülmüştür.

Madde 12. - Madde ile Bakanlığın birliklere ilişkin görev ve yetkileri belirlenmiştir.

Madde 13. - Madde ile, birlikler ve üst örgütlerinin paraları ile para hükmündeki evrak, senet ve sair malları aleyhine suç işleyen; bilanço, zabitname, rapor ve diğer her çeşit kâğıt ve defterler üzerinde suç mahiyetinde değişiklik yapan veya bunları kasten yok edenler ile birlik personeli hakkında Devlet memurları hakkındaki cezalar uygulanacağı hükme bağlanarak, caydırıcılığın sağlanması öngörülmüştür.

Madde 14. - Madde ile; gönüllülük esasına göre kurulan birliklerin iç denetimlerinin, kendi bünyeleri içinde genel kurullarınca oluşturulan denetleme kurulunca yapılacağı veya denetleme kurullarının talebi doğrultusunda bağımsız denetleme kuruluşlarına da yaptırılabilceği öngörülmüştür. Ayrıca birliklerin dış denetiminin valiliklerce gerçekleştirileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 15. - Madde ile, Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 2908 sayılı Dernekler Kanunu ile 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu hükümlerine başvurulacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 16. - Madde ile birliklerin ve üst örgütlerinin kuracakları iktisadi işletmeler dışında gelir ve kurumlar vergisinden muaf olacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde 17. - Madde ile çıkarılması öngörülen yönetmeliklerle ilgili düzenleme yapılmıştır.

Geçici Madde 1. - Ülkemizde çeşitli kanunlara atıf yapılarak, tam bir yasal dayanağa sahip olmadan kurulan örgütler vardır. Söz konusu örgütlerin tâbi oldukları kanunlardan dolayı etkin çalışamaları nedeniyle sıkıntıya düştükleri görülmektedir. Madde ile bu tip örgütlerin sadece yönetmelik ve tüzük değişiklikleriyle bu Kanuna tabi olarak, etkin bir şekilde hizmet edebilmelerine olanak sağlanmaktadır.

Madde 18. - Yürürlük maddesidir.

Madde 19. - Yürütme maddesidir.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu

25.6.2004

Esas No. : 1/803

Karar No. : 22

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başbakanlık tarafından 3.5.2004 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 6.5.2004 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak da Adalet ve Plan ve Bütçe komisyonlarına havale edilen "Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu Tasarısı", Komisyonumuzun 3.6.2004 ve 24.6.2004 tarihli toplantılarında, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilâtı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip görüşülmüştür.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

- Ülkemizde tarımsal işletmelerin küçük ve dağınık olduğu, söz konusu işletmelerin girdi, finansman, teknoloji, bilgi ve pazarlara erişimlerinin yeterli olmadığı, pazarlama kanallarında aracı kademelerin çok sayıda olduğu, üreticilerin iç ve dış piyasalara yönelik ürün taleplerini ve fiyatları yeterince takip edememeleri gibi nedenlerle arzın bazı ürünlerde yüksek, bazı ürünlerde ise düşük seviyelerde gerçekleştiği, bunun sonucunda arz ve talep dengesinin kurulamadığı, fiyatlarda ve üretici gelirlerinde istikrarın sağlanamadığı ve bu nedenlerle olumsuz durumlarla karşılaşıldığı,

- Üreticilere kredi ve girdi temini ile muhtelif hizmetler götürmek ve üretilen ürünleri pazarlayabilmek amacıyla tarım kredi kooperatifleri, tarım satış kooperatifleri ve birlikleri, tarımsal amaçlı diğer kooperatifler, sulama birlikleri, hayvan yetiştirici birlikleri, makine kullanım birlikleri, zirai mücadele birlikleri, köye hizmet götürme birlikleri, süt birlikleri gibi değişik kanunlarla kurulmuş, değişik bakanlık ve kuruluşlar tarafından yönlendirilen örgütlerin, hizmetlerin hedef kitleye ulaştırılmasında dağınıklığa, yetki karmaşasına ve kaynak israfına yol açmakta olduğu,

- Gelişmiş ülke modellerinin birçoğunda olduğu gibi örgütlenmenin ziraat odaları, kooperatifler ve üretici birlikleri şeklinde teşekkül etmesi gerektiği, bu üç örgütün birbirine alternatif veya rakip olarak değil, aksine birbirini tamamlayıcı nitelikte olduğu, üretici birliklerinin daha çok dernek statüsüne yakın bir yapı içerisinde ürün, ürün grubu ve konu bazında, kamudan bağımsız, üreticilerin kendi inisiyatifinde kurduğu bir organizasyon biçimi olarak ülke tarımı ve üreticiler için önemli işlevler üstleneceğinin beklendiği,

- VIII inci Beş Yıllık Kalkınma Planı ve yıllık programlarda da, kamudan bağımsız bir yapıda üreticilere, üretimden pazarlamaya kadar olan safhalarda hizmet vermek üzere, kâr amacı gütmeyen organizasyonlar oluşturmaya yönelik bir üretici birlikleri kanunu çıkarılacağı, örgütlü çiftçi kesiminin desteklenmesi ve bu yönde teşvik önlemlerinin uygulamaya geçirilmesinin sağlanacağı, söz konusu örgütlerde denetimin özzerkleştirilmesi yönünde düzenlemeler yapılacağıın yer aldığı, Görülmektedir.

Komisyonumuzun 3.6.2004 tarihli toplantısında, Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerde Tarım ve Köyişleri Bakanı Sayın Sami Güçlü de verdiği tamamlayıcı bilgilerde;

- Ülkemizde çiftçilerin kooperatif şeklinde teşkilatlanmasını sağlayan hukuki alt yapının mevcut olduğu, ancak, Avrupa Birliği ortak piyasa rejiminde görev alan örgütler modelinde üretici birliklerinin kurulabilmesi için yasal çerçevenin henüz oluşturulmadığını,

- Tasarı ile üretimden pazarlamaya kadar uzanan aşamalarda çiftçi kesiminin ürün, ürün grubu ve konu bazında bir araya gelerek, kooperatiflerden daha esnek bir yapıda, bağımsız ve demokratik kurumlarını oluşturmasının hedeflendiğini,

- Üretici birliklerinin; çiftçilerin eğitilmesi, araştırma-geliştirme faaliyetlerinin yapılması, ihracata yönelik çeşitlerin geliştirilmesi, piyasa araştırmalarının yapılması ve promosyon gibi faaliyetlerde bulunan bağımsız üretici örgütleri olduğunu,

- Diğer taraftan, Avrupa Birliği müktesebatına uyum sürecinde, tarım konusunda yürürlüğe konulması öngörülen kanunların en önemlilerinden birinin de üretici birlikleri kanunu olduğunu,

- Avrupa Birliği ülkelerinde, özellikle meyve ve sebze ile ilgili olarak kurulmuş bulunan üretici birliklerinin; üretim, hasat, depolama, paketleme ve ürünlerini pazarlama konularında birlikte hareket eden üreticilerin oluşturduğu, gönüllülük esasına dayalı olarak kurulmuş ve ilgili üye devlet tarafından tanınmış olan tüzel kişiler olduğunu,

- Bu birliklerin üretimin talebe göre ayarlanması ve planlanmasını sağlamak, üyeleri tarafından üretilen ürünlerin pazarda yer almasını gerçekleştirmek, üretim maliyetlerini azaltmak ve üretici fiyatlarında istikrarı sağlamak konularında verimli ve etkin rol üstlendiklerini; özellikle su, toprak ve peyzaj kalitesini koruyacak ve biyoçeşitliliği muhafaza edecek üretim uygulamaları, üretim teknikleri ile çevre dostu atık uygulamalarının yaygınlaştırılmasında yararlı çalışmalarda bulduklarını,

- Amerika Birleşik Devletlerinde ise 1937 yılında yürürlüğe konulan pazarlama kanunu çerçevesinde üreticilerin, pazara sunulan ürün kalitesini korumak, paket ve ambalajlardaki standartları belirlemek, ürünün pazara akışını regüle etmek, depolanabilen ürünlerde rezerv stoklar oluşturmak, üretim ve pazarlamaya ilgili araştırmaları yapmak ve ürün promosyonlarında bulunmak amacıyla üreticilerin birlikte hareket etmelerini sağlayacak yasal düzenlemenin yapılmış bulunduğunu,

- Tasarının Türk tarımı için önemli bir adım olduğu, tarımın örgütlenme sorununun ihmal edilmesi nedeniyle çiftçilerimizin teknolojik yenilikleri takip etmesi, ürün planlaması yapması ve piyasaya tüketicinin istediği norm ve kalitede ürün arz etmesinin yeterince sağlanmadığını,

- Tarımdaki yapısal sorunun aşılmasında güçlü ve etkili üretici örgütlerine ihtiyaç olduğu ve Tasarının bu ihtiyacı karşılanmasında önemli katkılar sağlayacağını,

İfade etmişlerdir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeleri takiben Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek, konunun daha ayrıntılı bir şekilde incelenerek değerlendirilmesi amacıyla bir alt komisyon kurulmasına karar verilmiştir.

Komisyonumuzun 24.6.2004 tarihli toplantısında, Alt Komisyon tarafından hazırlanan metin esas alınmak suretiyle maddeler üzerinde görüşmeler yapılmıştır.

Alt Komisyon metninin;

- 4 üncü maddesi; altıncı fıkrasının son cümlesine, Bakanlıkça birliğin tescilinin yapılmaması durumunda, izlenecek hukuki prosedürü açıklığa kavuşturmak amacıyla ibare eklenmesine ilişkin verilen önerenin kabul edilmesi suretiyle,

- 5 inci maddesi; birliklerin görevleri arasına; Türkiye'nin kabul ettiği uluslararası ürün veya ürüne özgü ortak piyasa düzenlemelerinin gerektirdiği görevleri yürütmeyi ve sözleşmeli üretim kapsamında üyeleri adına örnek tip sözleşmeler düzenlemeyi ve bununla ilgili faaliyetleri koordine etmeyi ilave eden, yeni (m) ve (n) bentlerinin eklenmesine dair verilen önerelerin kabul edilmesi suretiyle,

- 8 inci maddesi; birliğin görev ve yetkileri ile yönetim kurulunun görevlerini uyumlu hale getirmek amacıyla verilen ve yeni (k) bendinin eklenmesine dair önerge ile madde başlığının "yönetim kurulu; görev, yetki ve sorumlulukları" şeklinde değiştirilmesi ve yönetim kurulu üyelerinin icraatlarından on yıl süreyle sorumlu olacaklarına dair diğer bir önergenin kabul edilmesi suretiyle,

- 10 uncu maddesi; maddenin son fıkrası olmak üzere ve üyelikten çıkarılmayı gerektiren hallerin birlik tüzüğünde belirleneceğine dair önergenin kabul edilmesi ve kabul edilen önerge doğrultusunda madde başlığının da "Üyelik şartları, aidat ve üyelikten çıkarılma" şeklinde redaksiyona tâbi tutulmak suretiyle,

- 11 inci maddesi; (b) bendinin değiştirilmesine dair önergenin kabul edilmesi suretiyle,

- Merkez birliklerin gelir ve giderlerini düzenleyen ve 14 üncü maddeden sonra gelmek üzere yeni bir maddenin eklenmesine dair verilen önergenin kabul edilmesi suretiyle yeni 15 inci madde,

- 15 inci maddesi; madde 16 olarak,

- 16 ncı maddesi; madde 17 olarak,

- 17 nci maddesi; madde 18 olarak,

- 18 inci maddesi; madde 19 olarak,

- 19 uncu maddesi; madde 20 olarak,

- Mevcut tarımsal örgütlerin uyumuna ilişkin ve 20 nci maddeden sonra gelmek üzere yeni bir maddenin eklenmesine dair verilen önergenin kabul edilmesi suretiyle yeni 21 inci madde,

- Geçici madde 1 ise ilgili düzenlemenin yeni madde 21'de yer alması ve aynı önerge ile metinden çıkarılması suretiyle,

- Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 21 ve 22 nci maddeler; madde 23 ve madde 24 olarak,

- Diğer maddeleri ise aynen,

Kabul edilmiştir.

Maddelerin görüşmelerini müteakip, Tasarının tamamının oylanmasından önce getirilen tekriri müzakere önerisi ile 4 üncü ve 7 nci maddeler üzerine yeniden görüşme açılmış ve 4 üncü maddenin birinci fıkrası, birliklerin onbeş yerine onaltı tarım üreticisinin bir araya gelmesiyle kurulmasına ilişkin önerge ile üyelikten çıkarılmaların genel kurul onayı ile yapılabileceğine dair önergenin kabul edilmesi suretiyle anılan maddeler yeni düzenlemeler ışığında kabul edilmiştir.

Komisyon Başkanlığımıza verilen redaksiyon yetkisi ile metnin bütünü gözden geçirilmiş, "ve/veya" ibareleri "veya" olarak değiştirilmiştir. "ve/veya" ibaresi; hem ürün, hem ürün grubu, hem de her ikisinde birden üretici birliklerinin kurulabilmesine imkân vermektedir. Oysa Komisyonumuzda, üretici birliklerinin yalnızca ürün veya ürün grubu bazında kurulabileceği kesin bir şekilde hükme bağlanmıştır.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>İlyas Arslan</i>	<i>Vahit Kirişçi</i>	<i>Erdoğan Özegen</i>
Yozgat	Adana	Niğde
Üye	Üye	Üye
<i>Fikret Badazlı</i>	<i>Osman Özcan</i>	<i>Ahmet Ertürk</i>
Antalya	Antalya	Aydın

Üye	Üye	Üye
Mehmet Ali Suçin	<i>Ramazan Kerim Özkan</i>	<i>Mehmet Mehdi Eker</i>
Batman	Burdur	Diyarbakır
(Son toplantıya katılmadı.)		
Üye	Üye	Üye
Ali Ayağ	<i>Selami Yiğit</i>	Yavuz Altınorak
Edirne	Kars	Kırklareli
(Son toplantıya katılmadı.)		(İmzada bulunamadı.)
Üye	Üye	Üye
<i>Özkan Öksüz</i>	<i>Mehmet Çerçi</i>	<i>Ömer İnan</i>
Konya	Manisa	Mersin
Üye	Üye	Üye
<i>Cemal Uysal</i>	Necati Uzdil	<i>Zülfikar İzol</i>
Ordu	Osmaniye	Şanlıurfa
	(Son toplantıya katılmadı.)	
Üye	Üye	
<i>Ahmet Kambur</i>	Maliki Ejder Arvas	
Tekirdağ	Van	
	(Son toplantıya katılmadı.)	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN TARIMSAL ÜRETİCİ BİRLİKLERİ KANUNU TASARISI

Amaç ve kapsam

MADDE 1. - Bu Kanunun amacı; tarımsal üretimin kalite ve miktar açısından talebe göre düzenlenmesini, üreticilerin ekonomik ve sosyal haklarının korunmasını, üretici fiyatlarında istikrarın sağlanmasını, üretim maliyetinin azaltılmasını ve üyelerin ürettikleri ürünlerin ulusal ve uluslararası düzeyde pazarlama gücünün yükseltilmesi amacıyla ürün grubu veya konu bazında tarımsal amaçlı üretici birliklerinin kurulmasını sağlamaktır.

Bu Kanun; tarımsal üretici birliklerinin kurulması, işleyişi, görevleri, yönetimi, denetimi ve desteklenmesine ilişkin hükümleri kapsar.

Tanımlar

MADDE 2. - Bu Kanunda geçen;

- a) Bakanlık: Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,
- b) Tarımsal üretici: Her türlü bitkisel ve hayvansal ürünler ile su ürünleri üretimini yapan gerçek ve tüzel kişileri,
- c) Birlik: Tarımla ilgili ürün, ürün grubu veya konu bazında faaliyette bulunan tarımsal üreticilerin gönüllülük esasına dayalı olarak kurdukları, özel hukuk hükümlerine tâbi, tüzel kişiliği haiz tarımsal üretici birliklerini,

İfade eder.

Ürün, ürün grubu ve konu

MADDE 3. - Tarımsal üretici birlikleri her türlü bitkisel ve hayvansal ürünler ile su ürünleri konularında kurulabilir. Tarımsal üreticilerin oluşturacakları birliklerin, hangi ürün, ürün grubu veya konu bazında kurulacağı Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Tarımsal üretici birliklerinin kuruluşu ve tescili

MADDE 4. - Birlikler; ürün, ürün grubu ve konu dikkate alınarak, Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle üretim kapasitelerine göre belirlenecek sayıda tarımsal üretici tarafından kurulur.

Birlik tüzüğü'nün; gerçek kişilerde bizzat kendileri tarafından, tüzel kişilerde ise yetkili temsilcileri tarafından imzalanmış olması şarttır. Birliğin kuruluş bildirisi ve ekleri ile tüzüğü Bakanlıkça otuz gün içinde incelenir.

Kuruluş bildirisinde, birlik tüzüğü'nde ve kurucuların hukuki durumlarında mevzuata aykırılık veya noksanlık tespit edildiği takdirde, bunların giderilmesi geçici yönetim kurulundan yazı ile istenir. Bu yazının tebliğinden itibaren otuz gün içinde belirtilen noksanlıklar tamamlanmaz veya mevzuata aykırılık giderilmez ise Bakanlığın ihbarı üzerine Cumhuriyet savcılığı, birliğin feshi için yetkili mahkemeye başvurur. Cumhuriyet savcılığı birliğin faaliyetlerinin durdurulmasını da isteyebilir.

Görevleri

MADDE 5. - Birlikler; bu Kanunun amacı doğrultusunda üyelerine teknik destek sağlar, eğitim ve yayım hizmeti verir, pazar bilgisi toplar ve aktarır, girdi teminine yardımcı olur, üyelerinin üretimleri hakkında toplanan bilgiler ve pazar koşulları çerçevesinde üretim planlamasını yapar, üretilen ürünlerle ilgili ulusal ve uluslararası pazarlarda üyelerinin pazarlık gücünü artırıcı faaliyetlerde bulunur.

Birlikler, görevlerini yerine getirmek amacıyla istatistikî veri toplar, araştırma, ıslah çalışmaları ve ürün standartlarının denetimini yapar veya yaptırır.

Yönetim kurulu, genel kuruldan aldığı yürütme ile ilgili yetkilerini, sınırlarını açıkça belirtmek kaydıyla birliğin istihdam ettiği personele devredebilir. Yetki devri yönetim kurulunun sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Birlikler faaliyetleri ile ilgili taşınır ve taşınmaz mal edinebilir.

Üyelik şartları

MADDE 6. - Tarımsal üreticiler, kendi faaliyet alanları ile ilgili birliğe üye olabilir. Üyelik için gerekli şartlar birlik tüzüğüne belirlenir. Üyelik için yapılacak yazılı müracaatta birlik tüzüğü ile üyelere verilen görevlerin yerine getirileceği taahhüt edilir.

Tüzel kişilerin birliklere üyelik başvurusu için, kendi yetkili kurullarınca yetkilendirilmeleri gerekir.

Yönetim kurulu, üyelik şartlarını taşıyanların üyelik müracaatlarını kabul eder. Müracaat tarihinden itibaren bir ay içerisinde yönetim kurulunun karar vermemesi durumunda üyelik kabul edilmiş sayılır. Üyelik, giriş aidatının ödenmesi ile kazanılır.

Gerçek ve tüzel kişi birlik üyeleri, birliğe kabul sırasında giriş aidatı ve her yıl için yıllık aidat ödemekle yükümlüdür. Giriş aidatı ile yıllık aidat, onaltı yaşından büyükler için uygulanan aylık asgari ücretin brüt tutarının yüzde onundan az, yarısından fazla olamaz. Giriş aidatının alındığı yıl için ayrıca yıllık aidat alınmaz. Giriş aidatı ve yıllık aidat miktarları, Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte belirlenecek derecelere üzerinden ve tarifelere göre yönetim kurulunca belirlenir. Süresinde ödenmeyen aidatlar birlikçe kanuni faizi ile tahsil edilir.

Üyelikten çıkma, çıkarılma ve üyeliğin düşmesi

MADDE 7. - Birlik üyeleri, yönetim kuruluna en az bir yıl önceden bilgi vermek suretiyle üyelikten kendi istekleri ile ayrılabilir. Üyelikten çıkmak isteyen üreticilerin bunu hangi durumlarda gerçekleştirebileceği birlik tüzüğüne yer alır.

Üyelikten çıkarılmaya, yönetim kurulunun teklifi üzerine genel kurulca karar verilir. Üyelikten çıkarılmayı gerektiren sebepler birlik tüzüğüne yer alır.

Birlik tüzüğünde öngörülen sürede yıllık aidat yükümlülüğünü yerine getirmeyen veya üyelik şartlarını yitirenlerin üyeliği kendiliğinden düşer. Üyeliğin düşmesi birlik tüzüğü veya diğer sebeplerle doğmuş yükümlülükleri ortadan kaldırmaz.

Birliğin organları

MADDE 8. - Birliğin organları; genel kurul, yönetim kurulu ve denetleme kuruludur.

Birliğin gelirleri

MADDE 9. - Birliğin gelirleri;

- a) Üyelik aidatları,
 - b) Üyelerin ürün, girdi, mal ve hizmet satışlarından alınacak danışmanlık veya hizmet ücretleri ve bunlarla ilgili olarak genel kurul tarafından belirlenecek oranlardaki kesinti ve komisyonlar,
 - c) Yurt içinden sağlanan bağış, yardım ve krediler,
 - d) Yurt dışından sağlanan bağış ve yardımlar ile Bakanlık kanalı ile temin edilen krediler,
 - e) Taşınır ve taşınmaz mallardan elde edilen gelirler,
 - f) Yatırım, ortaklık ve işletme gelirleri,
 - g) Reklam, tanıtım ve yayın gelirleri,
 - h) Eğitim ve yayım gelirleri,
- ile görevlerini yürütmeleri esnasında sağlayacağı diğer gelirlerden oluşur.

Birlikler, üyelerine gelirlerinden pay dağıtamazlar. Birliğin gelirlerinden, tarımsal üretici birlikleri üst örgütlerine ayrılacak paylar birlik tüzüğüne belirlenir.

Birliğin giderleri

MADDE 10. - Birliğin giderleri;

- a) Kira giderleri,
- b) Elektrik, su ve ısınma giderleri,
- c) Demirbaş malzeme alımı ile ilgili giderler,
- d) Kırtasiye giderleri,
- e) Personel istihdamı giderleri,

ile kurulma amaçlarına aykırı olmayacak ve üyelerinin hak ve menfaatlerini koruyacak biçimde yapılacak diğer giderlerden oluşur.

Üst örgütler

MADDE 11. - Birlikler, ürün ve ürün grubu bazında, bölge ve merkez birlikleri şeklinde üst örgütler oluşturabilirler.

Bu Kanunda birlik için düzenlenen hükümler, üst örgütler hakkında kıyasen uygulanır.

Üst örgütler; üyelerinin faaliyetlerini destekleyici hizmetlerde bulunur.

Bakanlığın görev ve yetkileri

MADDE 12. - Bakanlığın birliklerle ilgili görev ve yetkileri şunlardır;

- a) Birlikleri uluslararası anlaşmalar, kalkınma plan ve programları çerçevesinde yönlendirmek,
- b) Kuruluş ve faaliyetleri ile ilgili olarak Bakanlıkça yurt içi ve/veya yurt dışından sağlanan kredi, mali ve teknik yardımları, katkı, bağış, teşvik ve destekleri yönetmelik dahilinde kullanılmak, izlemek ve denetlemek,
- c) Birlikler tarafından hazırlanan tüzükleri onaylamak.

Cezai takibat

MADDE 13. - Birlikler ve üst örgütlerinin paraları ile para hükmündeki evrak, senet ve sair malları aleyhine suç işleyen ve bilanço, zabitname, rapor ve diğer her çeşit kağıt ve defterler üzerinde suç mahiyetinde değişiklik yapan veya bunları kasten yok eden organlara dahil üyeler ile personel hakkında Devlet memurları hakkındaki cezalar uygulanır.

Denetim

MADDE 14. - Birliklerin mali iç denetimleri, genel kurul toplantısı öncesi denetleme kurulu ve/veya bağımsız denetim kuruluşlarına yaptırılır ve denetimin sonuçları genel kurul öncesi üyelere dağıtılır.

Birliklerin kuruluş amaçları doğrultusunda faaliyet gösterip göstermedikleri valiliklerce denetlenir ve amaçları dışında faaliyet gösteren birlikler, hakkında gereği yapılmak üzere Cumhuriyet savcılıklarına bildirilir. Genel kurul toplantılarını izlemek üzere valilik tarafından bir temsilci bulundurulur.

Birliklerin dış denetimine ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından düzenlenir.

Uygulanacak diğer hükümler

MADDE 15. - Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 2908 sayılı Dernekler Kanunu ile 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

Muafiyet

MADDE 16. - İktisadi işletmeleri dışında, birlikler ve üst örgütleri gelir ve kurumlar vergisinden muafır.

Yönetmelikler

MADDE 17. - Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Bakanlık tarafından hazırlanarak yürürlüğe konulur.

GEÇİCİ MADDE 1. - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kurulu bulunan tarımsal örgütlerden bu Kanun kapsamında faaliyet göstermek isteyenler genel kurulları tarafından ana sözleşme veya tüzüklerinin intibak işlemlerini yapmak kaydıyla bu Kanuna tâbi olarak faaliyette bulunabilirler.

Birinci fıkrada belirtilen örgütlerin birlik statüsüne geçişlerinde uygulanacak usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

Yürürlük

MADDE 18. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

A. Gül

Devlet Bakanı

B. Atalay

Devlet Bakanı

G. Akşit

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Şener

Devlet Bakanı

A. Babacan

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Z. Ergezen

Tarım ve Köy İşleri Bakanı

S. Güçlü

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Çevre ve Orman Bakanı

O. Pepe

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı

M. Aydın

Adalet Bakanı

C. Çiçek

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

M. Başesgioğlu

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Mumcu

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
TARIMSAL ÜRETİCİ BİRLİKLERİ KANUNU TASARISI

Amaç ve kapsam

MADDE 1. - Bu Kanunun amacı; üretimi talebe göre planlamak, ürün kalitesini iyileştirmek, kendi mülkiyetine almamak kaydıyla pazara geçerli norm ve standartlara uygun ürün sevk etmek ve ürünlerin ulusal ve uluslararası ölçekte pazarlama gücünü artırıcı tedbirler almak üzere tarım üreticilerinin, ürün veya ürün grubu bazında bir araya gelerek, tüzel kişiliği haiz tarımsal üretici birlikleri kurmalarını sağlamaktır.

Bu Kanun; tarımsal üretici birliklerinin kuruluşu, işleyişi, yönetimi, görevleri ve denetimine ilişkin hükümleri kapsar.

Tanımlar

MADDE 2. - Bu Kanunda geçen;

a) Bakanlık: Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,

b) Tarım üreticisi: Her türlü bitkisel ve hayvansal ürünler ile avcılık ve yetiştiricilik yoluyla su ürünleri üretimini yaparak, bunları pazara sunan gerçek ve tüzel kişileri,

c) Birlik: Tarım üreticilerinin, ürün veya ürün grubu bazında ve gönüllülük esasına dayalı olarak kurdukları, tüzel kişiliği haiz tarımsal üretici birliklerini,

d) Birlik tüzüğü: Üreticiler tarafından kurulan birliklerin ve üst örgütlerinin kuruluş, çalışma usul ve esaslarını içeren hukuki düzenlemeyi,

İfade eder.

Ürün veya ürün grubu

MADDE 3. - Tarımsal üretici birlikleri, her türlü bitkisel, hayvansal ürünler ile su ürünleri konusunda kurulabilir. Hangi ürün veya ürün grubu için birlik kurulacağı, tarım sektöründeki ihtiyaçlar ve öncelikler ışığında, Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Tarımsal üretici birliklerinin kuruluşu ve tescili

MADDE 4. - Birlikler; ürün veya ürün grubu bazında faaliyet gösteren ve tüzüklerinde belirlenen miktardaki tarımsal üretimi bu kuruluşlar aracılığıyla pazarlamayı taahhüt eden, en az onaltı tarım üreticisinin bir araya gelmesiyle, asgari ilçe düzeyinde kurulur. Birliğin toplam üretim kapasitesinin ürün bazında, Bakanlık tarafından yönetmelikle belirlenecek asgari düzeyin altında olmaması gerekir.

Aynı ürün veya ürün grubu için ilçe düzeyinde en fazla bir birlik kurulabilir. Birlikler, tarım üreticilerinin geniş katılımını sağlayacak tedbirler alır.

Birlik, üyelerin imzaladıkları tüzük ile Bakanlığa müracaatları sonucunda tüzel kişilik kazanır.

Birlik tüzüğünün; gerçek kişiler tarafından bizzat, tüzel kişiler tarafından yetkili temsilcilerince imzalanmış olması şarttır. Birlik tüzüğü ve ekleri, Bakanlıkça otuz gün içinde incelenir.

Birlik tüzüğünü imzalayarak kurucu üye sıfatını kazanan üreticiler, kendi aralarından beş kişilik geçici yönetim kurulunu seçerler. Geçici yönetim kurulu, ilk genel kurula kadar birliği temsil eder.

Birlik tüzüğünde mevzuata aykırılık veya noksanlık tespit edildiği takdirde, bunların giderilmesi, geçici yönetim kurulundan yazı ile istenir. Bu yazının tıbliğinden itibaren otuz gün içinde belirtilen noksanlıklar tamamlanmaz veya mevzuata aykırılık giderilmez ise Bakanlıkça birliğin tescili yapılmayarak, kurucu üyelere bildirilir ve genel hükümlere göre işlem yapılır.

Birliğin görevleri

MADDE 5. - Birlikler, bu Kanunun amacına uygun olarak aşağıdaki görevleri yapar:

- a) Üyelerinin ürettikleri ürünlerle ilgili piyasa araştırmaları yapmak ve yaptırmak.
- b) Üyelerinin ürünlerine pazar bulmak, ürünlerin pazara arzını düzenlemek.
- c) Üyelerine üretim teknikleri, hasat, depolama, paketleme konularında teknik destek sağlamak.
- d) Üyelerine girdi temininde yönlendirici yardımlarda bulunmak.
- e) İç pazara ve ihracata uygun çeşitlerin üretilmesini sağlamak.
- f) Eğitim ve yayım hizmeti vermek, danışman hizmeti sağlamak.
- g) Ürün kalitesini iyileştirici tedbirler almak ve ürün standartlarını uygulamak.
- h) Çiftlik düzeyinde yapılan tarımsal uygulamaları izlemek, kayıtlarını tutmak ve belgelemek.
- ı) Paket ve ambalajlarla ilgili standartların uygulanmasını sağlamak.
- ii) Çevreyle uyumlu üretim tekniklerini yaygınlaştırmak.
- j) Üyeleri adına ürün depolanmasına, gerektiğinde bu amaçla depo kiralanmasına yardımcı olmak.
- k) Ürünlerin tanıtımıyla ilgili faaliyetlerde bulunmak.
- l) Devletin piyasa düzenlemeleri konusunda vereceđi görevleri yürütmek.
- m) Türkiye Cumhuriyetinin kabul ettiği uluslararası ürün veya ürüne özgü ortak piyasa düzenlemelerinin gerektirdiği görevleri yürütmek.
- n) Sözleşmeli üretim kapsamında, üyeleri adına örnek tip sözleşmeler düzenlemek ve bununla ilgili faaliyetleri koordine etmek.

Birliğin organları

MADDE 6. - Birliğin organları; genel kurul, yönetim kurulu ve denetim kurulumudur.

Genel kurul, görev ve yetkileri

MADDE 7. - Genel kurul, birlik üyelerinden oluşur.

Genel Kurulun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Birlik yönetim ve denetim kurulu üyelerini seçmek.
- b) Çalışma raporlarını incelemek.
- c) Yönetim kurulu ile denetim kurulu raporlarının ibra edilip edilmemesine karar vermek.
- d) Kesin hesapları kabul veya reddetmek.
- e) Yönetim kurulunun teklif edeceği bütçe ve çalışma programını görüşerek onaylamak.
- f) Personel işlemleri, taşınır ve taşınmaz mal alım veya satımı ile üyelik aidatlarının belirlenmesi hususunda yönetim kuruluna yetki vermek.
- g) Birlik aracılığı ile pazarlanan ürünlerin satış bedelinin binde ikisini aşmamak üzere kesilecek hizmet payını tespit etmek.
- h) Merkez birliđine temsilci seçmek.
- ı) Üyelikten çıkarılmayı onaylamak.
- ii) Diğer karar ve tedbirleri almak.

Genel kurul, üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanır. İlk toplantıda gerekli çoğunluk sağlanamazsa, ikinci toplantı çoğunluk şartı aranmadan yapılır. Genel kurul, denetim kurulunun veya yönetim kurulunun kararı yahut genel kurul üyelerinin üçte birinin yazılı talebiyle olağanüstü toplantıya çağrılabilir.

Yönetim kurulu; görev, yetki ve sorumlulukları

MADDE 8. - Yönetim kurulu, genel kurulun dört yıl için kendi üyeleri arasından seçtiği en az beş, en çok yedi üyeden oluşur. Ayrıca aynı sayıda yedek üye seçilir.

Üst üste iki dönem yönetim kurulu başkanlığı görevinde bulunanlar, aradan bir seçim dönemi geçmedikçe aynı göreve seçilemezler.

Yönetim kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Üye kabul etmek.
- b) Genel kurul gündemini tespit etmek, faaliyet programlarını hazırlamak ve genel kurulu toplantıya çağırarak.
- c) Birlik muhasebe kayıtlarını bilanço esasına göre tutmak ve tahmini bütçe, kesin hesap ve aktarma tekliflerini, aylık mizan ve bunlara ait raporları sunmak.
- d) Birlik personelinin atamasını yapmak ve görevine son vermek.
- e) Birliğe hizmet satın almak.
- f) Genel kurulun verdiği yetki çerçevesinde birliğin taşınır ve taşınmaz mal alımı ve satımını yapmak, birliğin mallarını yönetmek ve korumak.
- g) Birliğin faaliyet alanı içerisindeki ürün veya ürün grubu ile ilgili piyasa fiyatlarını takip etmek, pazar araştırması yapmak ve yaptırmak.
- h) Ürün veya ürün grubunun kalitesini yükseltmek için gerekli kişi, kurum veya kuruluşlarla işbirliği yapmak.
- ı) Birlik üyelerini bilgilendirici toplantılar yapmak ve eğitim faaliyetlerinde bulunmak.
- i) Birliğin yurt içinde ve yurt dışında temsil etmek.
- j) Gerektiğinde genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırarak.
- k) Sözleşmeli üretim kapsamında, üyeleri adına örnek tip sözleşmeler düzenlemek ve bununla ilgili faaliyetleri koordine etmek.
- l) Genel kurul tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Yönetim kurulu üyeleri, birlik faaliyetlerine ilişkin icraatlarından on yıl süre ile sorumludurlar.

Denetim kurulu, görev ve yetkileri

MADDE 9. - Denetim kurulu, genel kurulun kendi üyeleri arasından seçtiği üç üyeden oluşur. Ayrıca aynı sayıda yedek üye seçilir.

Denetim kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Birlik bilanço ve defterlerini incelemek.
- b) Yönetim kurulunun faaliyetleri ile ilgili yapılan denetim raporunu genel kurulun onayına sunmak.
- c) Gerektiğinde genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırarak.

Üyelik şartları, aidat ve üyelikten çıkarılma

MADDE 10. - Birliğe üye olmak isteyen tarım üreticilerinde aşağıdaki genel şartlar aranır:

- a) Üye olacağı birliğin iştiğal ettiği ürün veya ürün grubu ile ilgili pazara yönelik üretimde bulunmak.
 - b) Çiftçi belgesi sahibi olmak.
 - c) Gerçek kişiler bakımından, onsekiz yaşını doldurmuş olmak.
- Üyelik için gerekli özel şartlar birlik tüzüğünde belirlenir.
- Tüzel kişilerin birliklere üyelik başvurusu için kendi yetkili organlarınca yetkilendirilmesi gerekir.

Yönetim kurulu, müracaat tarihinden itibaren bir ay içerisinde üyelik şartlarını taşıyanların üyeliklerini kabul eder. Üyelik, giriş aidatının ödenmesi ile kazanılır.

Birlik üyeleri, giriş aidatı ve her yıl için yıllık aidat ödemekle yükümlüdür. Giriş aidatı ile yıllık aidat, onaltı yaşından büyükler için uygulanan aylık asgari ücretin brüt tutarının yüzde onundan az, yarısından fazla olamaz. Giriş aidatının alındığı yıl için ayrıca yıllık aidat alınmaz. Giriş aidatı ve yıllık aidat miktarları, belirlenecek dereceler üzerinden ve tarifelere göre yönetim kurulunun teklifi ile genel kurul tarafından belirlenir.

Üyelikten çıkarılmayı gerektiren haller, birlik tüzüğünde belirlenir.

Birliğin gelirleri

MADDE 11.- Birliğin gelirleri şunlardır:

- a) Üyelik aidatları.
- b) Üyelere sağlanan danışmanlık hizmetleri karşılığında alınan ücretler.
- c) Yurt içi ve yurt dışından sağlanan bağış, fon ve yardımlar.
- d) Taşınır ve taşınmaz mallardan elde edilen gelirler.
- e) Reklam, tanıtım ve yayın gelirleri.
- f) Birlik aracılığı ile pazarlanan ürünlerin satış bedeli üzerinden kesilecek hizmet payı.
- g) Diğer gelirler.

Birlikler, üyelerine gelirlerinden pay dağıtamazlar.

Birliğin giderleri

MADDE 12. - Birliğin giderleri, kuruluş amaçlarına uygun olarak yürütülen faaliyetler ile üyelerinin hak ve menfaatlerini koruyacak biçimde yapılacak giderleri kapsar.

Merkez birlikleri

MADDE 13. - Birlikler ürün veya ürün grubu bazında ulusal düzeyde merkez birliği şeklinde örgütlenebilir.

Merkez birliği, aynı ürün veya ürün grubunda faaliyet gösteren en az yedi tarımsal üretici birliğinden oluşur. Aynı ürün veya ürün grubu için birden fazla merkez birliği kurulamaz.

Merkez birliklerinin kuruluşu, tarımsal üretici birliklerinin kuruluşundaki esaslara tabidir.

Merkez birliğinin genel kurulu, üye birliklerinin genel kurullarınca seçilecek birer temsilciden oluşur.

Merkez birliklerinin yönetim ve denetim kurullarının üye sayısı, görevleri ve sorumlulukları tüzüklerinde belirlenir.

Merkez birliklerinin görev ve yetkileri

MADDE 14. - Merkez birliklerinin görev ve yetkileri şunlardır :

a) Faaliyet gösterdikleri ürün veya ürün grubuyla ilgili olarak ulusal düzeydeki üretim planlarına ve ürünlerinin pazarlanmasına ilişkin kurallara uyulmasında üyelerine yardımcı olmak ve yerini yönlendirmek.

b) Üyelerinin faaliyetlerini desteklemek, izlemek ve değerlendirmek.

c) Üyelerini, yurt içinde ve yurt dışında temsil etmek.

d) Türkiye Ziraat Odaları Birliğinin ürün bazında yapacağı çalışmalara katılmak ve danışma kuruluna temsilci göndermek.

Merkez birliklerinin gelir ve giderleri

MADDE 15. - Merkez birlikleri, genel kurul tarafından belirlenen oranlarda, birliklerin üyelik aidatı gelirlerinden pay alır. Bu miktar, birliklerin üyelik aidatı gelirlerinin yüzde onundan fazla olamaz.

Merkez birliklerinin giderleri, kuruluş amaçlarına uygun olarak yürütülen faaliyetler ile üyelerinin hak ve menfaatlerini koruyacak biçimde yapılacak giderleri kapsar.

Bakanlığın görev ve yetkileri

MADDE 16. - Bakanlığın birliklerle ilgili görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Birliklerin ve merkez birliklerin kuruluşu ile ilgili işlemleri yapmak.
- b) Birlikleri ve merkez birliklerini uluslararası anlaşmalar, ulusal plan ve programlar çerçevesinde bilgilendirmek ve yönlendirmek.
- c) Birliklerin ve merkez birliklerinin çalışmalarını teknik yönden desteklemek ve merkez birliklerini teknik yönden denetlemek.

Ceza hükümleri

MADDE 17. - Birlikler ve üst örgütlerinin paraları ile para hükmündeki evrak, senet ve sair malları aleyhine suç işleyen ve bilanço, rapor ve diğer her çeşit kağıt ve defterler üzerinde suç mahiyetinde değişiklik yapan veya bunları kasten yok eden organlara dahil üyeler ile personel hakkında, Devlet memurları hakkındaki cezalar uygulanır.

Denetim

MADDE 18. - Birliklerin ve merkez birliklerin mali denetimleri, genel kurul toplantısı öncesi bağımsız denetim kuruluşlarına yaptırılır. Denetimin sonuçları genel kurul öncesi üyelere dağıtılır.

Muafiyet

MADDE 19. - Birliğe ait her türlü taşınır ve taşınmaz mallar, bunların alım, satım, inşaa ve kullanımları ile birlikçe yürütülen hizmet ve faaliyetler damga vergisi hariç her türlü vergi, resim, harç ve katkı payından muafır.

Uygulanacak diğer hükümler

MADDE 20. - Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde, genel hükümler ile 6.10.1983 tarihli ve 2908 sayılı Dernekler Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

Mevcut tarımsal örgütlerin uyumu

MADDE 21. - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kurulu bulunan tarımsal örgütler, Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenen usul ve esaslara uyulması kaydı ile bu Kanun kapsamında faaliyet gösterebilirler.

Yönetmelikler

MADDE 22. - Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde Bakanlık tarafından hazırlanarak yürürlüğe konulur.

Yürürlük

MADDE 23. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 24. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

